

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Οι νέοι του καιρού μας

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο «Αξίες, στάσεις και αντιλήψεις της Ελληνικής νεολαίας, το οποίο εκπονήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και το Ινστιτούτο V-PRC, εκδόσεις Παπαζήση (1997-1999).

Οι έρευνες για τη νεολαία μάς θυμίζουν αυτό που ήδη κατά βάθος ζούμε. Όσο κι αν φαινόμαστε έκπληκτοι κάθε φορά που βρισκόμαστε σε αυτή την «άγνωστη χώρα» της σύγχρονης νεολαίας που η αμηχανία μας βάφτισε «γενιά Χ» ή «γενιά Ω», ξέρουμε ότι κάθε γενιά είναι παιδί της εποχής της και γι' αυτό δεν κρίνεται με τα δικά μας μέτρα.

Πίσω από τα απρόσωπα ποσοστά και τα τεχνικά διαγράμματα των ερευνών, βρίσκονται οι νέοι της πατρίδας μας, τα αγόρια και τα κορίτσια της διπλανής πόρτας, με τις προσδοκίες, τις απαιτήσεις, τις ελπίδες και τους φόβους τους. Τι προσπαθούν να μας πουν; Υπάρχουν τρία βασικά συμπεράσματα που αξίζει να υπογραμμιστούν:

Πρώτο, η μεγάλη πλειοψηφία των νέων (σχεδόν 80%) απορρίπτει την ελληνική κοινωνία, πιστεύει ότι χρειάζονται μεγάλες αλλαγές. Η γενικευμένη αυτή επικριτική στάση δεν σχετίζεται μόνο με συγκεκριμένα προβλήματα των νέων, αλλά με ένα γενικό αίσθημα ανικανοποίητου, ένα αίσθημα κενού. Βασικό ίσως ρόλο σε αυτή τη στάση διαδραματίζει η νεύρωση του μέλλοντος, η αβεβαιότητα και η ανασφάλεια που κάνει τη νέα γενιά να αυτοχαρακτηρίζεται κυρίως «αγχωμένη».

Δεύτερο, υπάρχει μια ιδεολογία που κυριαρχεί, αυτή που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί «νέος ανθρωπισμός». Οι έννοιες της αριστεράς, της δεξιάς, του καπιταλισμού, του σοσιαλισμού δεν σημαίνουν τίποτε πια για τους νέους, αφού τους προκαλούν αρνητική ή καμία εντύπωση σε ποσοστό που προσεγγίζει κατά περίπτωση το 80%. Αποτελούν στερεότυπα χωρίς αξία, λέξεις χωρίς αντίκρισμα. Αντίθετα, έννοιες στις οποίες οι νέοι προσδίδουν ιδιαίτερο νόημα είναι: η ελευθερία, η δημοκρατία, η κοινωνική ισότητα, η εθνική ανεξαρτησία, η οικολογία, ο εκσυγχρονισμός, ο φιλελευθερισμός, έννοιες που μαζί συγκροτούν ένα σύστημα αξιών με επίκεντρο τον άνθρωπο και τα ανθρώπινα δικαιώματα στον σύγχρονο κόσμο.

Τρίτο, σημειώνεται μια μεγάλη στροφή στο πρόσωπο και στην προσωπικότητα. Οι νέοι πιστεύουν ακόμη στις συλλογικές προσπάθειες, αναζητούν όμως εξισορρόπηση με την ατομική ελευθερία και προτάσσουν τον προσωπικό ρόλο και λόγο. Το καλό με τις έρευνες για τη νεολαία είναι ότι, μέσα από αυτές, μπορούμε να υποθέσουμε τι λένε οι νέοι. Το κακό είναι ότι στη συνέχεια αναλαμβάνουν κάθε λογής αναλυτές να συσκοτίσουν τα πράγματα. Ας προσπαθήσουμε, έστω για μια φορά, μόνο ν' ακούσουμε αυτό που θέλει να μας πει η νέα γενιά, χωρίς την παρεμβολή των δικών μας στερεοτύπων που, σαν παραμορφωτικοί καθρέφτες, αλλοιώνουν τα μηνύματα των νέων.

A3. Αξιοποιώντας τα στοιχεία του κειμένου που διάβασες, να γράψεις ένα άρθρο (200-250 λέξεων) που θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σου. Σε αυτό να εκθέσεις τη δική σου άποψη για το αν ισχύουν ακόμη τα τρία (3) βασικά συμπεράσματα του συγγραφέα στην εποχή μας (με δεδομένο πως το κείμενο δημοσιεύτηκε αρκετά χρόνια πριν) και να προσθέσεις το βασικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι νέοι της δικής σου γενιάς.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ (1907-1979)

[Τα παιδιά με τα κλωνάρια]

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο του Άγγελου Τερζάκη «Προσανατολισμός του Αιώνα», που εκδόθηκε το 1963, Εκδόσεις των Φίλων.

Ήταν η ώρα του σούρουπου. Ένα ζευγάρι, αντρόγυνο, στην ώρα του σούρουπου κι εκείνο, κατέβαινε τη λεωφόρο πιασμένο μπράτσο, καθώς πορεύονταν τα ζευγάρια κάποιον άλλο καιρό. Το βάδισμά του ήταν κανονικό και λιγάκι βαρύ, ανάλογο με την ηλικία. Οι δυο μαζί πρέπει να έστριβαν τον κάβο του αιώνα.

Σε μια στιγμή, ξαφνικά μέσα από το θάμπωμα που δημιουργούσε το φως του ήλιου, ο οποίος έδυε, ξεπροβαίνει μπροστά τους, σ' αντίθετη φορά, μια ανάλαφρη παρέα: Κοριτσόπουλα και παιδαρέλια ανάμεσα στα δεκαέξι και τα δεκαοχτώ τους. Γύριζαν από κάποιον εξοχικό περίπατο ή εκδρομή, γιατί κρατούσαν κλωνάρια, πρασινάδες, και τα κορίτσια είχαν σφιγμένα τα αδύνατα, σβέλτα πόδια τους σε παντελόνια. Ούτε λουλούδια αγκαλιές, ούτε μπουκέτα. Ίσα ίσα δύο τρία κλαριά, σύμβολα στεγνά, ένα είδος μαρτυρίας λακωνικής του τόπου απ' όπου έρχονταν. Η γενιά αυτή αγαπάει την κοφτή και σύντομη διατύπωση, κάθε μεγαλοστομία τη σιχάινεται, ακόμα και στα λουλούδια, που είναι για τον άνθρωπο η πιο έμφυτη ερωτική αλληγορία. Η νεαρή παρέα προχωρούσε σε ιδιότυπο

σηματισμό: Μπροστά τα κορίτσια, ξοπίσω τους τ' αγόρια. Ήταν βέβαια μια αυτοσχέδια, καινούργια συνήθεια, που τα είχε συντάξει έτσι, όχι η παλιά πρόληψη, που υπαγόρευε τους άντρες να προπορεύονται και τις γυναίκες να ακολουθούν.

Οι δυο γενιές – το ζευγάρι, η νεαρή παρέα – κοιτάχθηκαν, καθώς προσπερνούσε η μια την άλλη. Όμως, στα μάτια του ηλικιωμένου ζευγαριού είχε απομείνει ένα ξάφνιασμα, κάτι σα μυστικό χτύπημα στο μέτωπο, από κείνα που σε κάνουν μονομιás να ξυπνήσεις μπροστά σ' ένα νέο όραμα της ζωής. Στάθηκαν, γύρισαν κατά πίσω τα κεφάλια τους, κοίταξαν το σχηματισμό που ξεμάκραινε με το γοργό, ρυθμικό του βήμα. Ξεκίνησαν πάλι. Είχες τώρα την εντύπωση πως το βάδισμά τους είναι λιγάκι πιο βαρύ.

- Είδες τα κορίτσια; είπε ο ένας. Πώς μας κοίταξαν!

- Αυτά πρόσεξα κι εγώ, έκανε η άλλη.

Αυτό τους είχε ξαφνιάσει. Όχι η αντίθεση στα χρόνια, η οποία φέρνει αντιμέτωπες τις γενιές. Εκείνο που τους είχε παραξενέψει ήταν ο τρόπος που τους κοίταξαν τα κορίτσια μέσα στα λίγα δευτερόλεπτα, ώσπου ν' αντιπεράσουν. Ίσια στα μάτια, αδίσταχτα, καρφωτά. Και με κάτι σαν ατάραχη αναμέτρηση, που τη στόμωνε αδιόρατα ένας ίσκιος δροσερής ειρωνείας.

Αναπόλησαν τότε άλλα αντικρίσματα, σε χρόνια περασμένα, πάλι ανάμεσα σε ηλικίες που έρχονταν και που έφευγαν. « Εμείς, είπανε, κοιτάζαμε τους μεγάλους με συστολή, σεβασμό. Τι ήταν ο σεβασμός; Μια ανατροφή που μάς είχε δώσει. Μέσα στα μάτια μας θάμπιζε η επίγνωση πως δεν ξέρουμε όσα ξέρουν εκείνοι, ένα δείλιασμα μπροστά στην υπεροχή. Αυτή η υπεροχή σήμερα σώζεται; Ας κάνουμε τον έλεγχό της δίχως προκατάληψη».

Μέσα στα μάτια εμάς των παλαιότερων, που χαμηλώνονταν μπροστά στον οποιοδήποτε πρεσβύτερο με ντροπή, έβλεπες την ωραία νεανική σεμνότητα, αλλά έβλεπες συχνά και τη κρυφή υποκρισία. Έβλεπες μια παθητική συμμόρφωση με μια σύμβαση, με μια τυπική και καθωσπρέπει συμπεριφορά. Δε σεβόμασταν πάντα όλους εκείνους που τους δείχναμε σεβασμό. Και συχνά σεβόμασταν εκείνους που θα έπρεπε ν' αγαπάμε, να εκτιμούμε ή και να θαυμάζουμε, επειδή μας έπεισαν, επειδή δείχτηκαν άξιοι της αγάπης μας ή του θαυμασμού μας. Η σημερινή ανταρσία των νέων είναι, σ' ένα τουλάχιστον ποσοστό της, έργο των σύγχρονων γονιών, που θέλησαν ν' αντιδράσουν στην παλιά εκείνη τάξη πραγμάτων. Καταπιεζόμενοι της χθεσινής εποχής έπεσαν στο λάθος να δώσουν υπερβολικές ελευθερίες στα παιδιά τους. Τα άφησαν ουσιαστικά ακυβέρνητα εκεί που θα έπρεπε με κατανόηση και με σύνεση να χαλαρώσουν τα γκέμια.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Τι είναι αυτό που φέρνει σε αμηχανία το ηλικιωμένο ζευγάρι; Στο τέλος του κειμένου αναφέρεται πως «Καταπιεζόμενοι της χθεσινής εποχής έπεσαν στο λάθος να δώσουν υπερβολικές ελευθερίες στα παιδιά τους. Τα άφησαν ουσιαστικά ακυβέρνητα εκεί που θα έπρεπε με κατανόηση και με σύνεση να χαλαρώσουν τα γκέμια». Συμφωνείς ή διαφωνείς με αυτήν την άποψη;

ή

2. Σε μορφή επιστολής προς ένα φιλικό σου πρόσωπο, να αναδιηγηθείς το συμβάν που αναφέρεται στο πιο πάνω κείμενο από την οπτική γωνία ενός κοριτσιού ή ενός αγοριού της νεανικής παρέας, προκειμένου να εκφράσεις τις σκέψεις και τα συναισθήματά σου για την εντύπωση που σου προκάλεσε το ηλικιωμένο ζευγάρι.

Μονάδες 25